Dosarul nr. 2-3396/2024

2-24025572-12-2-05032024

**H O T Ă R Â R E**
În numele Legii

10 octombrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Victor Sîrbu
Grefier Valeria Căinăreanu
Cu participarea:
Reclamantului *****
Avocatul reclamantului Alexandru Terziman
Pârâtului *****

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea depusă de ***** către ***** cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție, -

**c o n s t a t ă:**

**Argumentele participanților la proces:**

La 04.03.2024, ***** prin intermediul avocatului Terziman Alexandru, a depus cerere de chemare în judecată către ***** cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul susține că, la 19.03.2021, în timp ce se afla în stradă - drum public) în or. Chișinău, s*****, ***** i-a adresat expresii cu cuvinte ofensatoare, totodată a ridicat un con de plastic cu care dorea să-l arunce în reclamant, dar într-un final a renunțat. Concomitent, a fost amenințat și umilit și de soțul acesteia, Nicolae Mușțuc.

Susține că, în legătură cu cele întâmplate, telefonic a solicitat intervenția echipajului de poliție pentru stabilirea identității persoanelor care au manifestat în raport cu reclamant comportament ostil și jignitor și pentru a beneficia de protecție, simțindu-se în nesiguranță.

Susține că, cazul a fost înregistrat în registrul ***** din 19.03.2021 al Inspectoratului de Poliției Buiucani, în cadrul căruia ulterior a notat plângere în care a solicitat tragerea la răspundere contravențională a persoanelor vinovate.

Astfel, în rezultatul examinării și soluționării plângerii, agentul constatator IP Buiucani Ruslan Tanas pe data de 06.05.2021 a întocmit pe numele lui ***** proces-verbal cu privire la contravenție *****, prin care a constatat comiterea faptei

contravenționale prevăzută la art. 69 alin. (1) Cod contravențional și a aplicat sancțiune pecuniară în mărime de 10 u.c. (echivalentul a 250 de lei).

Relatează că, fapta comisă a fost formulată astfel: la data de 19.03.2021, a adresat cuvinte înjositoare ce lezează onoarea și demnitatea în adresa lui *****. Nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la contravenție și cu decizia agentului constatator de aplicare a sancțiunii contravenționale, *****pe data de 28.05.2021 a depus contestație conform art. 448 alin. (1) Cod Contravențional, solicitând anularea actelor emise de agentul constatator.

Indică că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 17.07.2022 (jud P. Păun. Dos. *****, dos. nr.: *****) contestația contravenientei a fost respinsă.

La fel, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, ***** pe data de 08.07.2022, a expediat prin poștă electronică recurs, înregistrat pe 17.07.2022.

Astfel, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.12.2023 (Dos. *****), recursul înaintat de către ***** a fost respins ca nefondat, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 17.07.2022. Actele date le-a recepționat pe 11.01.2024 din cancelaria instanței.

Conform art. 123 alin. (3) Cod de Procedură Civilă, sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvârșite de persoana în cauză.

Reținând aceste considerente, procesul-verbal cu privire la contravenție din 06.05.2021 și decizia agentului constatator de aplicare a sancțiunii, hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 17.07.2022 și decizia Curții de Apel Chișinău din 12.12.2023 sunt acte ce produc efecte juridice, și constituie un temei de înaintate a pretențiilor în raport cu pârâta *****. Conform Art. 45 alin. (1) Cod Contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a cehii nepatrimonial cauzate prin contravenție.

De asemenea indică că, conform art. 383 alin. (2) Cod Contravențional, victima, reprezentantul ei, mai torul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului și a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora. Conform art. 1998 alin. (1) Cod Civil, cel care acționează față de altul in mod. ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune;

În motivarea cererii face trimitere și la art. 2036 alin. (1) a aceluiași Cod, în cazul în care persoanei i s-a cauzal un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale. precum . în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Precum și la art. 43 alin. (1) Cod Civil, în condițiile legii, orice persoană

fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea, drepturi recunoscute de lege.

Mai face trimitere și la Legea nr. 64 din 23.04.2010, cu privire la libertatea de exprimare, injuria - exprimare verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenționat persoana și care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică. Injuria presupune adresarea de cui inie jignitoare (verbal, in scris). În cazul injuriei, exprimarea în sine contravine „normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică". Utilizarea unui limbaj abuziv sau disprețuitor ori a unor invective care nu conțin afirmații cu privire la anumite fapte constituie insulte (injurii).

Indică că, potrivit doctrinei, „invectivă" înseamnă „agresiune verbală, percepută în respectiva (sub)grupă semiotică ca brutală sau interzisă. Sau, altfel, invectivă este încălcarea verbală a tabuului etic, efectuată prin mijloace necodificate". În DEX „invectiva" este definită ca fiind o „expresie violentă, jignitoare, ofensatoare, vorbă de ocară la adresa cuiva; injurie". Lexicul invectiv îl formează cuvintele care prin sens, formă sau apreciere sunt insultătoare pentru personalitatea adresatului, trădează intenția vorbitorului de a umili, insulta, dezonora, ponegri adresatul, de obicei, într-o formă cât mai brutală, cinică. Deci, latura obiectivă a injuriei se realizează prin adresarea unor expresii care lezează demnitatea și onoarea persoanei.

Susține că, demnitatea presupune apărarea persoanei împotriva oricărei forme de aservire, de degradare și chiar de umilire; normele demnității condamnă orice formă de tratament care presupune o umilință explicită. Demnitatea umană este un atribut inalienabil al persoanei care impune tuturor celorlalte persoane un comportament de respect și protecție, fiind interzisă orice atitudine umilitoare sau degradantă la adresa omului. Apărarea demnității este o condiție sine qua non a însăși existenței societății și a realizării progresului pe toate planurile. Cu toate că dreptul la demnitate nu se regăsește în mod direct în niciunul din articolele Convenției Europene a Drepturilor Omului, doar unul din elementele sale, reputația fiind garantat ca o limită a libertății de exprimare, jurisprudența CEDO a statut cu valoare de principiu că demnitatea umană stă la baza interzicerii faptelor prevăzute de Articolul 3, iar practica recentă a inclus reputația în sfera de aplicare a art. 8 care ocrotește viața privată și de familie. Asociația medicală mondială în Declarația de la Tokyo privind tortura și tratamentele degradante din 1975 a inclus în definiția torturii suferința psihică și fizică, precizând că absența oricărui semn fizic nu exclude posibilitatea torturii. Chiar și mici suferințe, fizice sau mentale, sunt de ajuns să fie considerate ca tortură. Potrivit unor autori, tratamentul degradant se plasează cel mai jos pe „scara" violărilor articolului 3 al CEDO. Adică, dintre formele de rele tratamente, tratamentul degradant se consideră mai puțin grav decât tortura și tratamentul inuman.

Atrage atenția că, tratamentul degradant atentează grav la demnitatea umană, generează victimelor sentimente de frică, anxietate și inferioritate, capabile să umilească

și să înjosească victima, să o devalorizeze de esența sa de ființă umană; înfrânge rezistența fizică și morală a victimei și o determină să acționeze împotriva voinței sau conștiinței sale. Potrivit literaturii, prin suferință psihică se înțelege aplicarea unor factori psihogeni cum ar fi: batjocura, luarea în râs, insulta, amenințarea care influențează anume asupra psihicului, dar nu asupra corpului fizic prin aplicarea actelor de violență. Suferințele morale (psihice) au includ frica, rușinea, tristețea, neliniștea, umilirea și alte emoții negative. Curtea Europeană a Drepturilor Omului ("Curtea de la Strasbourg") reiterează că Articolul 1 din Convenție, coroborat cu Articolul 3, impune Statelor obligații pozitive pentru a asigura că indivizii aflați sub jurisdicția lor sunt protejați împotriva tuturor formelor de rele tratamente, interzise de Articolul 3, inclusiv dacă un astfel de tratament este administrat de persoane private (a se vedea A. c. Regatului Unit, 23 septembrie 1998, § 22, Rapoarte ale Hotărârilor și Deciziilor 1998-VI și Opuz, citat supra, § 159). Această obligație trebuie să includă protecție eficientă de, inter alia, un individ sau indivizi identificați de la actele ilegale al unui terț, precum și măsuri rezonabile pentru a preveni maltratarea de care autoritățile au știut sau trebuiau să știe (a se vedea, mutatis mutandis, Osman c. Regalului Unit, 28 octombrie 1998, § 116, Rapoarte 1998-VHI; E. și alții c. Regatului Unit, nr. 33218'96, § 88, 26 noiembrie 2002; și J.L. c. Letoniei, nr. 23893/06, §64, 17 aprilie 2012).

Relatează că, prin practica sa, Curtea a integrat dreptul la reputație în sfera de protecția a art. 8 ce garantează viața privată și de familie, motivând că viață privată conține dezvoltarea personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii săi, fără ingerințe din exterior, iar reputația persoanei face parte din identitatea sa personală și integritatea psihologică, motiv pentru care intră în domeniul de aplicare al vieții private (Pfeifer contra Austriei). Prin urmare o afirmație injurioasă va fi analizată ca atingere a unui drept protejat de Convenție si nu va putea fi considerată justificată.

Relevă că, pârâta *****, prin acțiunile sale ilicite premeditat a lezat onoarea și demnitatea reclamantului, fapta dată având loc în public, existând martori la cele întâmplate. Așadar, faptele săvârșite de pârâta ***** constituie o formă de violență, la caz verbală. Asemenea acțiuni nu pot să nu afecteze starea psihică/psihologică a victimei. Corespunzător, reclamantul a suportat suferințe în sensul art. 19 alin. (3) Cod Civil, care stabilește că se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. Răspunderea pentru repararea pagubelor cauzate prin delicte (fapte ilicite extra contractuale) este unul dintre principiile cele mai importante ale dreptului civil. Răspunderea pentru fapta ilicită cauzatoare de prejudicii este o parte componentă a răspunderii sociale ce revine fiecărei persoane pentru faptele sale. Ea apare ca un instrument de ocrotire a drepturilor și intereselor legale ale persoanelor și reglementează procesul de înlăturare a consecințelor negative care se datorează unei lapte ilicite.

Mai indică că, răspunderea delictuală naște un raport obligațional între autorul faptei sau persoanei răspunzătoare și victimă. Victima este creditorul obligației de a repara prejudiciul iar autorul faptei sau persoana răspunzătoare este debitorul obligației. Instanțele de judecată nu trebuie în niciun caz să tolereze nepedepsirea ingerințelor în

integritatea fizică și morală a persoanelor (Ceachir v. Republica Moldova, 10 decembrie 2013, § 46) Acest fapt este esențial pentru menținerea încrederii publice și asigurarea adeziunii la preeminența dreptului și pentru prevenirea oricărei aparențe de toleranță sau convenienţă privind actele ilegale (Oneryildiz v. Turcia [MC], 30 noiembrie 2004, § 96). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă, (cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 09.04.2009). În cauzele Danev împotriva Bulgariei și Iovtchev împotriva Bulgariei, CtEDO a reținut în esență încălcarea convenției, după ce a considerai că abordarea formalistă a instanțelor naționale, care atribuiseră reclamantului obligația de a dovedi existența unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală, prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină (...).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în cauza Tolstoy Miloslovsky c. Regatul Unit, că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. Mai indică, și art. 2037 alin. (2) Cod Civil, Caracterul și gravitatea prejudiciului, moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. Dreptul la onoare și demnitate este unui mai valoros și mai important pentru reclamant in situația în care acesta este adeptul promovării respectării ordinii de drept, care de-a lungul timpului și-a dobândit reputația de luptător și promotor al apărării drepturilor cetățenești împotriva abuzurilor comise atât de persoane fizice cât și de autoritățile publice) (a se vedea extrasul din Revista VIP- Magazin).

Ținând cont de natura suferințelor suportate de pe urma acțiunilor ilicite ale pârâtei *****, de personalitatea victimei, precum și de condițiile in care a fost săvârșită fapta prejudiciabilă cauzatoare de daune, de durata procesului și de condiția în care s-a aflat pe parcurs reclamantul (a fost nevoit să participe la un șir de ședințe, să reconfirme poziția sa procesuală în instanță, să (re)trăiască emoțiile negative în legătură cu incidentul produs dar și în legătură perpetuarea subiectului, abordat în instanță, consider necesar a înainta pârâtului ***** pretenția de încasare a prejudiciului moral cauzat prin contravenție în mărime de 15000 de lei, fiind un cuantum rezonabil, care ar fi în măsură să aducă o satisfacție justă și echitabilă ce ai atenua stările nefavorabile cauzate de efectele faptelor ilicite ale pârâtului, nefiind excesivă pentru pârât. Conform art. 94 alin. (1) CPC, Instanța judecătorească obligă partea care a pierdui, procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din

pretenții, iar pârâtului proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Astfel, ținând cont de faptul că reclamantul atât în procesul contravențional cât și în procesul civil a suportat și va suporta cheltuieli (care se formează și din costul călătoriilor cu transportul utilizai pentru deplasarea în instanța de judecată pentru participarea în ședințele de judecată, cheltuieli de birotică etc.) va fi înaintată și pretenția de încasare a cheltuielilor judiciare, cuantumul cărora va fi concretizat în ședința de pregătire a cauzei.

Solicită partea reclamantă *****:

- admiterea acțiunii, cu încasarea din contul pârâtului în folosul lui ***** a sumei de 15 000 lei (cincisprezece lei moldovenești), acordată cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenția de calomnie, și încasarea cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată reclamantul ***** și avocatul Terziman Alexandru, au susținut cererea de chemare în judecată din motivele de fapt și de drept indicate. Suplimentar, reclamantul a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată compuse din abonamentul la transport public în mărime de 972 lei.

În ședința de judecată pârâta *****, a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

**Aprecierea instanţei de judecată:**

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, apreciind în conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă probele administrate, judecătorul ajunge la concluzia că cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată, urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Conform art. 130 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multi aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei.

La examinarea cererii de chemare în judecată, judecătorul reține următoarele circumstanțe de fapt.

Prin decizia agentului constatator al IP Buiucani din 06.05.2021, ***** a fost trasă la răspundere contravenţională şi sancţionată conform art. 69 alin. (1) Cod Contravenţional cu amendă în mărime de 10 unităţi convenţionale pentru faptul că la data de 19.03.2021, aproximativ ora 16:24, aflându-se în mun. Chișinău, str. Schinului, a adresat cuvinte înjositoare ce lezează onoarea și demnitatea și anume în adresa lui *****.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) nr. ***** din 17 iunie 2022, contestația depusă de ***** împotriva deciziei ***** din 05.06.2021, emisă de IP Buiucani în cauza contravențională prevăzută de art. 69 alin. (1) Cod Contravenţional, s-a respins ca fiind depusă în afara termenului de prescripție prevăzut de lege.

Prin deciza Curții de Apel Chișinău nr. ***** din 12 decembrie 2023, s-a respins ca nefondat recursul contravenientului *****.

Conform art. 45 alin. (1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenţie. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art. 30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenţionale.

Conform art. 19 alin. (1), (3) și (5) Cod civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art. 1998 alin. (1) și (2) Cod civil, statuează precum că, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Conform art. 2036 alin. (1) al Codului civil în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc.

Din interpretarea prevederilor legale enunțate, rezultă că prejudiciul moral poate fi compensat în situația în care acesta este cauzat prin fapte ilicite care afectează și lezează drepturi personale nepatrimoniale, adică acele drepturi intrinseci persoanei, legate de demnitatea, onoarea, integritatea psihică și alte valori fundamentale de natură nepatrimonială. În acest sens, prejudiciul moral se diferențiază prin natura sa subiectivă, fiind o consecință a încălcării unor valori personale și intangibile, precum onoarea,

reputația, demnitatea umană sau alte drepturi ce țin de sfera personalității umane, astfel cum sunt protejate de legislația civilă și convențională.

Este important de menționat că principiul proporționalității trebuie respectat în evaluarea și compensarea prejudiciului moral. În jurisprudența națională și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), s-a statuat că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie proporționale cu gravitatea și amploarea lezării valorilor protejate, fiind de asemenea necesar să se țină cont de circumstanțele particulare ale cauzei, inclusiv statutul social al victimei, impactul asupra vieții sale personale și familiale, precum și contextul în care fapta prejudiciabilă a fost săvârșită.

De asemenea, din norma de drept enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Prin urmare, prejudiciul moral nu poate fi prezumat în absența unei fapte care lezează valori de natură nepatrimonială. Astfel, instanța are obligația să analizeze în concret existența unei legături de cauzalitate între fapta imputată și prejudiciul invocat, precum și natura suferințelor sau atingerilor aduse drepturilor personale ale persoanei lezate, asigurându-se că decizia de compensare este întemeiată pe dovezi și pe o evaluare judicioasă a circumstanțelor de fapt și de drept.

În context, deși stabilirea cuantumului compensației pentru un prejudiciu nepatrimonial presupune o anumită doză de apreciere subiectivă din partea instanței, aceasta trebuie să fie fundamentată pe criterii obiective și pe principiile stabilite de legislația aplicabilă, astfel cum se regăsesc în prevederile art. 2037 Cod civil. Aceste criterii, stabilite cu titlu orientativ de legiuitor, includ analiza caracterului și gravității suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, evaluarea gradului de vinovăție al autorului prejudiciului, în cazul în care vinovăția este o condiție a răspunderii, și aprecierea măsurii în care compensația stabilită poate oferi o satisfacție echitabilă persoanei vătămate, contribuind astfel la atenuarea efectelor prejudiciului suferit.

Instanța de judecată, în exercitarea prerogativelor sale de apreciere, analizează caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice, având în vedere circumstanțele concrete în care prejudiciul a fost cauzat. Această analiză trebuie să includă elemente precum: locul și modul de săvârșire a faptei ilicite, eventualele efecte de durată asupra stării psihice sau fizice a persoanei vătămate, comportamentul autorului faptei înainte și după comiterea acesteia, precum și reacția victimei la situația creată. De asemenea, statutul social al persoanei vătămate este un factor relevant, întrucât afectarea onoarei, demnității sau reputației poate avea consecințe mai grave pentru o persoană care ocupă o poziție socială importantă sau care desfășoară activități cu un impact public semnificativ.

Totodată, gradul de vinovăție al autorului prejudiciului este un criteriu central, întrucât intensitatea culpei poate influența proporționalitatea compensației. În cazul în care fapta a fost săvârșită cu intenție, prejudiciul moral cauzat poate fi mai profund, justificând astfel o compensație mai mare. De asemenea, instanța trebuie să examineze în ce măsură compensația bănească poate aduce o satisfacție morală victimei, având în

vedere natura ireparabilă a unor prejudicii nepatrimoniale. Scopul compensării nu este doar restabilirea unui echilibru juridic, ci și oferirea unui sentiment de justiție și reabilitare morală.

Totodată, în viziunea instanței de judecată, suma de bani acordată cu titlu de daune morale nu trebuie să devină o sursă de îmbogățire pentru victimă, însă nici nu poate avea un caracter pur simbolic, ci trebuie să reprezinte atât cât este necesar pentru a-i ușura ori compensa, în măsura posibilă, suferințele pe care le-a îndurat sau eventual mai trebuie să le îndure.

Prin prisma principiilor Curții Europene, expuse în jurisprudența sa, se constată că un reclamant nu poate fi obligat să prezinte vreo dovadă a prejudiciului moral pe care l-a suferit (Pshenichnyy vs Rusia, 14 februarie 2008, parag. 35, Antipenkov vs Rusia, 15 octombrie 2009, parag. 82, Nedayborshch vs Rusia, 1 iulie 2010, parag. 37).

Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale statuează în art. 41 necesitatea asigurării unei satisfacții echitabile în cazul prejudiciilor morale. În acest context, instanța subliniază că despăgubirile acordate trebuie să fie proporționale cu daunele efectiv pricinuite și să răspundă criteriilor de necesitate și rezonabilitate. Totodată, compensațiile trebuie să respecte echilibrul dintre suferințele cauzate și reparația financiară oferită, pentru a nu deveni o povară disproporționată pentru pârâtă sau un beneficiu nejustificat pentru reclamant.

La caz, instanța constată că prin acțiunile ilicite ale pârâtei, care au constat în utilizarea unui limbaj jignitor, reclamantului i-au fost afectate drepturi fundamentale precum dreptul la liniște, siguranță personală și inviolabilitate psihică. Aceste fapte au generat suferințe psihice evidente pentru reclamant, după cum rezultă din materialele dosarului și probele administrate.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța reține că acesta trebuie să reflecte principiul echității, astfel cum este prevăzut în art. 2037 alin. (2) Cod civil. Astfel, despăgubirile acordate trebuie să fie juste, proporționale și rezonabile, având ca scop oferirea unei compensații suficiente victimei, fără a genera însă o sarcină excesivă pentru pârâtă sau a constitui o sursă de îmbogățire nejustificată pentru victimă. În context, cuantumul prejudiciului moral trebuie să fie stabilit într-o manieră care să restabilească un echilibru între intensitatea și gravitatea prejudiciului suferit și suma acordată, asigurând totodată un efect compensatoriu real.

În raport cu circumstanțele concrete ale cauzei, instanța reține că faptele comise de pârâtă au generat un impact negativ asupra stării psihice a reclamantului, însă acestea nu prezintă un grad de gravitate extremă sau consecințe ireparabile. Astfel, pentru a asigura un echilibru între gravitatea faptei și cuantumul compensatoriu, instanța apreciază că suma de 2500 lei reprezintă o valoare rezonabilă și echitabilă pentru acoperirea prejudiciului moral cauzat.

Subsecvent, instanța de judecată va admite parțial cererea reclamantului și va dispune încasarea sumei de 2500 lei din contul pârâtei *****, cu titlu de prejudiciu moral. În ceea ce privește diferența dintre suma solicitată de reclamant și suma admisă de

instanță, aceasta va fi respinsă ca fiind neîntemeiată, întrucât nu se justifică în raport cu principiile de echitate și proporționalitate.

În conformitate cu art. 94 Cod procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.

În speță, reclamantul nu a demonstrat că abonamentul de transport public a fost achiziționat în mod exclusiv pentru deplasările necesare participării la procedurile judiciare. Or, abonamentul la transport public reprezintă în mod obișnuit un bun utilizat în scopuri personale, și nu poate fi considerat o cheltuială specifică generată de proces. Astfel, în lipsa unor probe care să demonstreze că această cheltuială a fost indispensabilă și justificată strict în contextul litigiului, solicitarea reclamantului nu poate fi admisă.

De asemenea, instanța subliniază că acordarea cheltuielilor de judecată este condiționată de existența unei legături directe și necesare între cheltuiala efectuată și dreptul procesual exercitat, astfel încât să fie evitată compensarea unor cheltuieli care, în esență, nu au legătură cu desfășurarea procesului.

În acest context, instanța de judecată va respinge solicitarea părții reclamante cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Conform art. 98 alin. (1) Cod procedură civilă, cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părţii admise din acţiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Corespunzător, luând în considerație pretențiile admise din acțiune, raportate la art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecătorul conchide de a încasa din contul pârâtei Botnariuc Sanda, în beneficiul statului suma de 150 lei cu titlu de cheltuieli de judecată sub forma taxei de stat, de a cărei plată, reclamantul a fost scutit.

În conformitate cu prevederile art. 236, 238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată, -

**H O T Ă R Ă Ş T E :**

Cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție, se admite parțial.

Se încasează de la ***** (IDNP *****) în beneficiul lui ***** suma de 2500 lei (două mii și cincisute), cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenția de injurie ***** din 06 mai 2021.

În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Se încasează de la ***** (IDNP *****), în beneficiul statului Republica Moldova suma de 150 (una sută cincizeci) lei cu titlu de taxă de stat.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Chişinău, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

**Preşedintele şedinţei,**

**judecător** **Victor Sîrbu**